

MATAGALUEGA O AKOAKOGA
MINISITULI O AKOAKOGA, TALAVOU MO TAFAGO
SAVEA I TE MAFAI O TE TAMALIKI MAI I TE 3- 5 TAUSAGA TE
MATUA I TUVALU

Po Masina:

Igoa o te akoga:

FAKAMATALAGA O TE SAVEA

Iloto i te savea tenei e lua vaega taua i te fakafonuga o tali ki fesili:

1. Tusi te tali iloto i te pokisi.
2. Fakasao te pokisi.

VAEGA OTE SAVEA

Vaega 1: Tala fakasolo o te tamaliki.

Vaega 2: Te ola lei tupuake o te tamaliki

Vaega 3: Fesokotakiga

Vaega 4: Tu mo faifaiga mo te olga talitonu

Vaega 5: Atamai mo te atafai fakalei o te olaga fakatasitasi mo lagona.

Vaega 6: Loto mau

Vaega 7: Taulotoga

Vaega 8: Numela mo ana vaega

Vaega 9: Faitauga

Vaega 10: Tusitusiga

KOGA E FANO KI EI TE SAVEA

MEA NE FAI	IGOA	PO MASINA	SAINAGA
1. Fakatoka ne			
2. Fakafonu ne			
3. Fakafoki ki te ulu ofisa ne			
4. Maua ne			

SAVEA KI TE MAFAI O TAMALIKI I AKOGA KAMATA

Fakafonu ne te **Faiakoga**

Mo fesili takitasi, fakamolemole tusi tau tali i loto i te pokesi. E taua ke masaua ne tatou me i tamaliki e se tupu tasi kae kesekese foki olotou taulotoga. Nisi tamaliki e sasale muamua i olotou kautama, e tena eiloa te ata tonu. E seai eiloa se fakamoemoega me e mafai ne tamaliki o fai a mea katoa konei i te savea. Te mea e taua ko tali kola e tuku mai ne tali tonu eiloa.

E manakogina ko tali kola ka tuku mai ne koutou ko tali tonu eiloa ona me isi se taumafaiga o fakapatonu te ata saukatoa o te tamaliki, ko te mea ke mafai o fakatoka a auala fesososani ki tena olaga tauloto.

A te savea tenei e se fai mo mea e iloilo iei te akoga mo te taumafaiga kae mo fesoasoani ki tamaliki me nea a mea e manakogina ke tai fakalei atu tena olaga tauloto atiake saukatoa. Te iloiloga saukatoa o te savea tenei ka mafai o toe fakafoki atu kia koutou ma oti te savea. Te igoa o te tamaliki e se fakaoga ki sose mea. A te mea tenei e tapu ma fakasi ki sose tino.

1. TALA FAKSOLO O TE TAMALIKI

Fakamasaua:

A, E, O, U, F, Ge – Tusi te tali i te pokisi;

I, Ga – Fakasao(✓) te pokisi;

A	Te igoa o te tamaliki		
E	Te asofanau o te tamaliki		
I	A ia se tamaliki	☐ Tagata	☐ Fafine
O	Te fakai e nofo iei te tamaliki: _____		
U	Ko fia iei tausaga o tena matua kae fano ki te akoga kamata?	_____	Tausaga
F	E isi ne vaitau akoga seki akoga aka loa i ei a te tamaliki i te akoga kamata?	_____	Vaiaso
		_____	Masina
		_____	Vaituaga

		Ao	Ikai
Ga	E isi ne taimi e galogalo ei i te akoga?		
Ge	Kafai te tali ki te fesili napa Ga e “ao,” nea a pogai? _____ _____		

2. TE OLAGA LEI TUPU AKE O TE TAMALIKI.

Fakamasaua:

1, 2 – Tusi te tali i te pokisi;

3, 3, 4a, 4e, 5a, 5e, 6, 7, 8 – Fakasao(✓) te pokisi;

1	Te loa o te tamaliki	_____	cm
2	Te mafa o te tamaliki	_____	kg
		Ao	Ikai
3	A te tamaliki tenei e fakamasakisaki sale?		
4a	A te tamaliki tenei e se katoatoa?		
4e	Kafai e “ao” (maka a pokesi mai lalo) ☐ Se katoatoa tena foitino ☐ Pokotia ana mata ☐ Se katoatoa tena mafaufau ☐ Pokotia tena faipati/gana ☐ Pokotia ana taliga ☐ Tuai tena tauloto ☐ Nisi (nea?) _____		
5a	A te tamaliki tenei e tuma? (E fulu faeloa ana lima ma oti ne fakaoga te fale foliki?)		
5e	A te tamaliki tenei e tuma loa i a ia?		
6	Nea a taleni a te tamaliki tenei? ☐ Usu pese ☐ Saka ☐ Lomiata ☐ Tafao		
7	Ko iloa ne te tamaliki tenei o fakaeteete ia ia ma pakia? (paku, malemu, to, siga)		
8	E iloa ne te tamaliki tenei te kesega o meakai lei mo meakai masei?		

3. FESOKOTAKIGA.

Fakamasaua:

9, 10, 11, 12, 13, 14, 15 – Fakasao(√) te pokisi;

		Ko mafai	Seki mafai
9	Ko mafai ne te tamaliki tenei o faipati se fuaiupu toetoe?		
10	Ko mafai ne te tamaliki tenei o fakaoga a fuaiupu katoatoa?		
11	Ko mafai ne te tamaliki tenei o fakatali ke oti te tino ne faipati i te sautalaga ko faipati iei a ia?		
12	Ko mafai ne te tamaliki tenei o fakamatala fakalei a mea i te gana Tuvalu?		
13	Ko mafai ne te tamaliki tenei o sautala pela me se tino matua? (gutu faipati, gutu silisili)		
14	Ko iloa ne te tamaliki a tena igoa?		
15	Ko iloa ne te tamaliki a te igoa o tena matua, tena tamana, io me ko tena tausii?		

4. TU MO FAIFAIGA MO TE OLAGA TALITONU.

Fakamasaua:

16, 17, 18, 19 20 ,21, 22, 23, 24 – Fakasao(√) te pokisi;

		Ko mafai	Seki mafai
16	Ko mafai ne te tamaliki tenei o fakasi te lotoalofa, malamalama mo te kufaki ki nisi tino?		
17	Ko mafai ne te tamaliki tenei o matemate e lua a vaega meakai taua Tuvalu?		
18	Ko mafai ne te tamaliki tenei o matemate e lua a lakau kaina Tuvalu?		
19	Ko mafai ne te tamaliki tenei o fakasi a uiga mo faifaiga faka Tuvalu i te ava mo te loto maulalo?		
20	Ko mafai ne te tamaliki tenei o fakasi a uiga fakamaoni kae toaga o fai se mea?		
21	Ko mafai ne te tamaliki tenei o fakasi te vasia lei fakataugasoa?		
22	Ko mafai ne te tamaliki tenei o kaufakatasi ki tu mo faifaiga faka Tuvalu? (fatele)		

23	Ko mafai ne te tamaliki tenei o fai se talo masani?		
24	Ko mafai ne te tamaliki tenei o fai se talo i ana pati eiloa?		

5. ATAMAI MO TE ATAFAI FAKALEI O TE OLAGA FAKATASITASI MO LAGONA.

Fakamasaua:

25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37 – Fakasao(√) te pokisi;

		Ao	Ikai
25	A te tamaliki tenei e fialia o fakaoga ana mea tafao mo ana kopekopega fakatasi mo nisi tamaliki?		
26	A te tamaliki tenei ko mafai o tausii fakalei ana kopekopega?		
27	A te tamaliki tenei e iloa ne ia o ava ki tino matua?		
28	A te tamaliki tenei e iloa ne ia o ava ki nisi tamaliki?		
29	A te tamaliki tenei e talia ne ia ana galuega ma fakatonu atu ke fai?		
30	A te tamaliki tenei e amanaia ne ia a lagonaga o nisi tino?		
31	A te tamaliki tenei e fai faeloa ne ia a mea kola ko oti ne fakatonu atu ke <u>se</u> fai?		
32	A te tamaliki tenei e loto fialia o fesoasoani?		
33	A te tamaliki tenei e fealofani mo nisi tamaliki?		
34	A te tamaliki tenei e masani o tapa, u, io me fakaoko lima ki tino matua io me ko tamaliki?		
35	A te tamaliki tenei e maua ne ia o fakatali ke maua tena manakoga?		
36	A te tamaliki tenei e iloa faeloa ne ia a te kesega o te lei mo te masei?		
37	A te tamaliki tenei e iloa ne ia o tautali ki fekau mama.		

6. LOTO MAU.

Fakamasaua:

38, 39, 40, 41 – Fakasao(√) te pokisi;

		Ao	Ikai
38	A te tamaliki tenei e mafai faeloa o fai ana mea i a ia loa?		
39	A te tamaliki tenei e fai faeloa ana galuega ke oti?		
40	A te tamaliki tenei e manakogina faeloa ke fakamasaua atu ke fakaoti ana mea e fai?		

41	A te tamaliki tenei e vave fiu ma fai ana galuega?		
----	--	--	--

7. TAULOTOGA.

Fakamasaua:

42, 43, 44, 45, 46 – *Fakasao*(√) *te pokisi*;

		Ao	Ikai
42	A te tamaliki tenei e lasi atu tena fia iloa i mea fou i lo mea masani?		
43	A te tamaliki tenei e sukesuke io me salasala ne ia te fakaogaga o mea tafao fou?		
44	A te tamaliki tenei e fia tauloto faeloa ne ia a mea fou?		
45	A te tamaliki tenei kafai e nofo i se koga koga fou fakatasi mo se tino e iloa ne ia, e mata e fafia o tauloto?		
46	A te tamaliki tenei e sagatonu faeloa o fai fakalei se galuega fou mo te fakamaoni?		

8. NUMELA MO ANA VAEGA.

Fakamasaua:

47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58 – *Fakasao*(√) *te pokisi*;

		Ko mafai	Seki mafai
47	Ko mafai ne te tamaliki tenei o lavea a seipi (shape) pela mo te tafatolu (triangle), pukupuku (circle), mo te tafafa (square)?		
48	Ko mafai ne te tamaliki tenei o taku a igoa kae fakavasega a lanu e 3 io me siliga atu?		
49	Ko mafai ne te tamaliki tenei o fakavasega kae fakasoa a mea konei ki olotou vaega? (seipi, lanu, saisi)		
50	Ko mafai ne te tamaliki tenei o taku a igoa kae lavea a napa mai i te 1 ki te 10?		
51	Ko mafai ne te tamaliki tenei o lau ki te 10?		
52	Ko mafai ne te tamaliki tenei o lau ki te 20?		
53	Ko mafai ne te tamaliki tenei o lau ki te 100?		
		Ao	Ikai
54	E iloa ne te tamaliki tenei i te kuli e maluga atu i te		

	kimooa?		
55	E iloa ne te tamaliki tenei te fakasologa o taimi o te aso? (taeao, oti ko tutonu, oti ko afiafi)		
56	E iloa ne te tamaliki tenei te aso anafi, te aso nei mo te aso taeao?		
57	E iloa ne te tamaliki me i te nofoga e mafa atu i te penitala?		
58	E iloa ne te tamaliki tenei me i te napa 8 e lasi atu i te napa 2?		

9. FAITAUGA.

Fakamasaua:

59, 60, 61, 62, 63, 64 – *Fakasao*(√) *te pokisi*;

		Ao	Ikai
59	E iloa ne te tamaliki tenei te fakatagiga o mataimanu e tolu i te fakasologa o te A E I?		
		Ko mafai	Seki mafai
60	Ko mafai ne te tamaliki tenei o matemate e 3 mataimanu io me siliga atu i te fakasologa o te A E I?		
61	Ko mafai ne te tamaliki tenei o matemate e 10 mataimanu io me siliga atu i te fakasologa o te A E I?		
62	Ko mafai ne te tamaliki tenei o puke fakalei te tusi kae suksesuke a itulau pepa fakalei i te fakasologa tonu?		
63	Ko mafai ne te tamaliki tenei o tautali ki te faka faitauga tonu? (mai i te fakamaui ki te fakaatamai, mai luga ki lalo)		
64	Ko mafai ne te tamaliki tenei o faitau e 4 io me siliga atu a pati masani?		

10. TUSITUSIGA.

Fakamasaua:

65, 66, 67, 68, 69 – *Fakasao*(√) *te pokisi*;

		Ko mafai	Seki mafai
65	Ko mafai ne te tamaliki tenei o lomi se ata tela e mafai o matemategina? (fatagata)		

66	Ko mafai ne te tamaliki tenei o kopi io me lomi mai luga o te mataimanu?		
67	Ko mafai ne te tamaliki tenei o tusi e 3 mataimanu io me siliga atu? (A E I)		
68	Ko mafai ne te tamaliki tenei o tusi tena igoa?		
69	Ko mafai ne te tamaliki tenei o tusi pati mama?		

